

Fodor István Ferenc

NÉGY SZÁLLÁS VOLT-E NÉGYSZÁLLÁS?

Négyszállás nevével 1965-ben 16 éves gimnazistaként találkoztam először. A jákóhalmi gimnázium¹ megszűntével bekerültünk Jászberénybe a mostani Liska József Erősáramú Szak-középiskolába – „lánykori nevén” a Kállai Éva Gimnáziumba.² Tanítás után vártuk a jákóhalmi diákbusz indulását a Petőfi téren, s néhány perccel korábban mindig begördült elénk egy farmotoros modern világoskék autóbusz – amit mi „pesti buszként” ismertünk³: oldalán a felirattal: Jászberény-Négyszállás. De hol van az a Négyszállás? Itt mindenhol csak „jász” nevű települések vannak és méghozzá ilyen „szuperbusz” megy oda, mikor mi meg egy szögletes régi típusú buszban utazunk, sőt még néha fakaruszban⁴ is. Idő kellett hozzá, míg megtudtuk, hogy az egy tanyavilág Berény és Árokszállás között, ahol akkoriban szűnt meg a tanyasi iskola felső tagozata és az addig odajárt diákoknak volt ez a diákbusza.⁵ Mi nem nagyon jártunk arra, mert ha Gyöngyös felé mentünk, akkor Jászdózsán át nem érintettük ezt a területet.

Alig telt el egy év és megint hallottam Négyszállásról. 1966-ban már – mint az idén 50 éves jákóhalmi Horváth Péter Honismereti szakkör tagja – hallgattam az öregek meséit Négyszállásról és a jákóhalmi határban lévő Négyszállási-tóról, melynek a partján állt templom harangját a törökök elől a tóba süllyesztették és még ma is ott van.⁶ Mivel én oda legalább 7 km-re laktam, így addig nem ismertem nagyon azt a vidéket. Bércesi Laci bácsi váltig erősítette, hogy az a terület volt a népszállási határ – így mondta: Népszállás. Ott pedig volt Százegyháza, emitt a dósai útnál meg Félegyháza. Ide meg a mai Jákóhalmán lévő halomra költözött egy Jakab nevű pásztor a birgéivel, szerzett magának egy asszonyt egy másik halomról, egy másik törzsből és családot alapított. Ott van eltemetve a templom küszöbe alá. Mert ezek a törzsek háborúztak ám egymással – mondták az öregek. Ezeken aztán összevitattok az atyafiak – 70-80 év körüli öregek -, hogy akkor most hogy is volt? Százegyháza egy régi Bedekovich térképen Szászegyháza⁷ néven szerepel. Valószínű, hogy Laci bácsi nem tudott mit kezdeni a szász szóval – vagy már neki is így mondták a korábbi öregek -, így lett belőle Százegyháza, mert ennek legalább volt értelme számára. Hiszen ott volt öt km-re Félegyháza is. Az egyik százegy, a másik meg fél. Más forrásból úgy hallottam, hogy az Árpád-korban betelepített szászok nevét rejtheti ez a név, hiszen a közelben a ma létező Újszász és Szászberek nevében is szerepel.

1 Jászkóhalmán 1963-65 között működött általános gimnázium az akkori országos irányelvek alapján.

2 Ez a középiskola néhány évvel korábban lánygimnáziumként indult és az akkori ideológia szerint keresni kellett névadójának egy kommunista nőt. Vélhetően így esett a választás Kállai Évára, aki mint az '56-os – akkori szóhasználatlaltal - „ellenforradalom” áldozata, a pesti pártház ostromakor sebesült meg halálosan.

3 Ez a típus először a minket érintő Budapest-Kisköre vonalon közlekedett, onnét ismertük. Persze azt is tudhattuk volna, hogy annak az eredeti színe sötét volt, tehát az említett buszhoz már Jászberény használtan juthatott hozzá, nem eredeti színében.

4 A háború után alkalmi személyszállító autóbusz volt, az alvázra szerelt fából készült doboz volt az utastér. Még volt ilyen Jászberénynek, amit szükség esetén előkaptak.

5 A sorsom úgy alakult, hogy bő 3 évvel később, amikor a jászberényi ÁFÉSZ-nél dolgoztam, az ottani tanyasi boltba is kijártunk leltározni, így megismertem Demeter Béla tanító urat – az utolsó ottani tanítót -, aki akkor még ott lakott és a felesége volt a boltos. Később elköltöztek valahová a Dunántúlra.

6 Ha ez igaz lenne, akkor a tatárok elől kellett volna elrejtteni a harangot, mert utána már itt nem volt falu.

7 Tóth János: A Jászkunság helyzete a XVIII. század végén. Jászberény, 1976. Bedekovich Lőrinc térképmelléklete 1779-ből.

Az már akkoriban világos volt számomra, hogy Négyszállás határa egy igen hosszán elnyúlt településhatár volt, hiszen amellett, hogy a jákóhalmi határban van Négyszállási-tó, még azon túl is terjedt egy kilométerrel; bizonyítja ezt az 1393-as oklevél, mely egy Jászapátival kapcsolatos határvitáról szól.⁸Négyszállási iskola viszont volt a jászberényi határban – amiről a bevezetőben írtam, - de még a jászágóiban is. A Selmeczi László által feltárt Négyszállás viszont a Jászapáti és Jászágó közötti területen, a mai Jászdózsához közel, a mai jászberényi ha-

A négyszállási határ változásai a történelem során

tárban található.⁹ A jeles térképész – Mikoviny Sámuel – 1731-ben térképezte fel a Jászságot, amikor Négyszállás már puszta volt: „Pr.¹⁰ Négy Szálás” olvasható a térképen egy romjelzés mellett, mely arra utalhatott a Tarna kanyarulatában, hogy ott még volt valami maradvány. Az a hely azonos azzal, amit Selmeczi László is megtalált és feltárt később. Abban az időben azonban még nem épült meg a József csatornának elnevezett 1000 öl hosszú egyenes Tarnaszakasz,¹¹ hanem a régi Tarna-kanyar közelében volt a falu. Ez valószínűleg azonos a Csákó (vagy Cakó)-érrel.

Akkoriban már javában folyt a „csatározás” Berény és Jákóhalma között Négyszállás határáért, mely nagy kincs volt itt akkoriban a Jászság közepén. Berény azonban hiába fordult a Kamarához 1735-ben, hogy igazolja, hogy őt illeti a puszta, mert Jákóhalma meg azt igazolta, hogy a puszta negyedét már hosszabb ideje bérelte és az árendát mindig pontosan megfizette.¹² Két évized múlva a Redemptiokor meg is szerezte Négyszállás területének a harmadát 1000 rhenes forintért, miközben saját határáért 9700 forintot fizetett.¹³

⁸ Fodor István Ferenc: Jászjákóhalma története. Jászberény, 2008.

⁹ Selmeczi László: Az atyák emlékezeti Jászberény, 2013.

¹⁰ Praedium. (puszta)

¹¹ Ezt 1796-ban ásták.

¹² Fodor István Ferenc: Jászjákóhalma története. Jászberény 2008.

¹³ Fodor Ferenc: A Jászság életrajza, Bp, 1942.

Noha nem erős oldalam a matematika, de annyira azért boldogultam vele, hogy megpróbáltam a rendelkezésre álló adatokból kiszámítani, hogy mennyi lehetett a négyszállási határ területe.

Fodor Ferencről tudjuk, hogy Jákóhalma a Redemptiokor 9700 forintot fizetett a saját határáért és 1000 forintot Négyszállás egyharmadáért.¹⁴ Azt is tudjuk, hogy együtt a határ 7758 hold volt, ha tehát az egész egy árban volt számolva, akkor a négyszállási határ egyharmada 725 hold körül volt, tehát az egész négyszállási határ egy darabban 2175 hold volt. Amikor még egymás mellett volt a két határ, akkor Jákóhalma határa kb 5583 hold volt.¹⁵ Tehát amellett, hogy a fele sem volt a jákóhalminak, a hosszúsága jóval meghaladta azt, kb 15 km hosszan nyúlt el.

Az is valószínű, hogy 1779-ben a Bedekovich Lőrinc térképén jelzett Wendelin – vélhetően egy Szent Vendel-szobor – ugyanott volt a folyó mellett, mint korábban Négyszállás falu.¹⁶ Mikoviny térképén két pusztája volt határával együtt feltüntetve: Négyszállás pusztája határos volt egyértelműen Dósával, Apátival, Jákóhalmával, Berénnyel és Árokszállással. Ágopusztája határa nem rajzolódik ki olyan erősen, mint Négyszállásé, főleg Jászberény felé.

Az elnevezésben található szám is gondolkodásra serkentett. Van az országban Félegyháza (több is, éppen említettem, hogy a határunkban is), Van Féltorony, Egyed, Kétegyháza, Háromhuta, Négyes, Öttömös, Hatvan, Hét stb. Ezek az elnevezések általában összefüggenek valaminek a számszerűségével – sok esetben éppen az egyházra, templomra vonatkoznak. De miből származik a Négyszállás név? Logika szerint itt négy szállás volt. A Jászok a kezdeti időszakban szállásokon éltek falvak helyett: Berényszállás, Árokszállás, Apátiszállás, Boldogszállás – de általában ezeknél is megvan a magyarázat. Berény egy török törzsnév, Apáti talán apátsági birtok volt korábban, Árokszállás a Csörsz-árok partjára települt, a boldog meg gazdagot jelentett a régi magyar szóhasználatban. És Négyszállás?

A szakirodalom szerint a szállás azt a helyet jelenti, ahol megszálltak a jászok.¹⁷ Ám a magyar nyelv egy kissé csalafinta! A matematika után most egy kis etimológia. Gondoljunk csak a tojásra. A tojás tulajdonképpen egy művelet, amit a tyúk végez, s amikor megtojt és létrejött a cselekedet eredménye – az nem tojtat, nem tojomány,¹⁸ hanem tojás. A szállás is egy folyamat, aminek a következtében nem szállat, nem szállomány, hanem szállás jön létre. A szállás tehát abban az értelemben, ahogy a történettudományban ismert egy olyan hely – pl. egy korai jász megtelepedés helye, - amit valaki megszállt. Minő érdekes a magyar nyelv: a megszállott már megint mást jelent! Hogy ez áltudományoskodás? Mit csinált Radics Pista bácsi az ő apáti embereivel 1719 Pünkösöd szombatján? Megszállta Szentmárton pusztát, a mai Kunszentmárton.¹⁹ Mi tehát a különbség egy jász település esetében a két szállás között? Négyszállás jász szállás volt, ahol a jászok megtelepedtek, vagy a jászok megszálltak – elfoglaltak, magukévá tettek – négy korábbi, Árpád-kori települést, melyet a tatárok leromboltak.

Ezek tehát hajdani virágzó magyar falvak voltak, ahol a jászok idetelepedésekor nem volt négy község, hanem négy elhagyott faluom, melyet megszálltak és az egyiknek a helyén létrejött egy új falu: Négyszállás. Később aztán, ahogy gyarapodott, nőtt a népesség: új falvak alakultak ki, melyek leváltak Négyszállásról határakkal együtt.

14 Fodor Ferenc: A Jászság életrajza, Bp, 1942.

15 Az is meg van azonban jegyezve Fodor Ferencnél, hogy a Palugyay általi számításról kiderült, hogy nem pontos.

Annymira viszont talán mégis, hogy legalábbis arányaiban képet adjon a területi viszonyokról.

16 Tóth János: A Jászkunság helyzete a XVIII. század végén. Jászberény, 1976. Térképmelléklet.

17 Selmeczi László: Az atyák emlékezeti Jászberény, 2013.

18 A "tojományra" egyébként van egy régi forrásból származó példa, még akkor is, ha nem a tyúk ilyen tevékenységéről van szó, hanem emberiről: „Hát, hogy könnyű lehets, légy vatsorától üres./ Így, ha gyomrod kíván, híg leszen a tojomány.” Példánknál maradván azonban „szállomány” szó nem volt korábban sem.

19 Józsa László kunszentmártoni helytörténész közlése eredeti dokumentumok alapján.

Hogyan jutottam egyébként idáig, hogy elkezdjek egyáltalán ezen gondolkodni? Jákóhalma régi története nem igazán volt túldokumentálva, de egyre biztosabb volt, hogy az sem biztos, amit annak hittünk sokáig. Palugyay még úgy tudta, hogy 1332-ben már szerepelt a község a pápai tizedjegyzékben.²⁰ Aztán kiderült, hogy nem szerepelt, mert nem Jakabhalmáról van szó – ahogy egyébként Jászfákóalmát nem is említették soha – hanem valószínűbb, hogy a ma már Szurdokpüspökihez tartozó Zagyvaszentjakabról. Akkor eltolódott a dátum a következő említésre – 1357-re. De bizony egyre gyanúsabb lett ez a dátum is; amikor 2008-ban megjelent a községtörténetem,²¹ már megemlítettem, hogy több kutató szerint ez már hamis oklevél. S mit ad az ég? Azóta előkerült két – a mai Szlovákiához tartozó Murányhosszúrét és Rőce - településsel kapcsolatban egy olyan oklevél, mely egyértelművé teszi, hogy két egymáshoz térben és időben messze fekvő településről szinte ugyanaz a szöveg bukkant elő, természetesen más földrajzi nevekkal.²² Ez viszont azt sejteti, hogy 1701-ben valamilyen ok miatt jákóhalmi uraiméknak nagyon kellett bizonyítani, hogy a község már három és fél évszázaddal azelőtt létezett és hol volt a határ Berény felé. Lehet, hogy ez összefüggött azzal, hogy a török időkben – csupán néhány évtizeddel 1701 előtt – is komoly csörték voltak a két település közötti határperben.²³ Egyébként erre a következtetésre jut Selmeczi is Tihanyiová tanulmányát követő észrevételében.²⁴

Aztán még jobban felgyorsultak az események. Sorra jelentek meg olyan könyvek, melyek amellet, hogy ezzel a témával foglalkoztak,²⁵ más olyan forrásra is hivatkoztak, mely kétséggé teszi, hogy Jákóhalma abban az időben már létezett ezen a néven. Tudtam ugyan Jászapáti 1391-es határleírásáról, de községtörténetemmel kapcsolatban nem tartottam fontosnak a megtanulmányozását. Fontossá vált viszont akkor, amikor Tóth Péter új könyvében²⁶ leírja, hogy sem Jákóhalma, sem Dósa nem található a határos területek között. Hosszú kilométereken át Négyszállás tűnik a szomszédnak. Azt addig is tudtam, hogy 1393-ban patália tört ki Négyszállás és Apáti között, mivel az előbbieket elszántottak az utóbbiak területéből egy darabot, tehát egymással határosak voltak egy szakaszon, de azt könnyű volt azzal magyaráznom, hogy azon a területen, mely a Redemptiókor került Jákóhalmához. Így aztán hirtelen felértékelődött Négyszállás és kiderült, hogy mindaz, amit tudtam róla a Redemptiókor igaz volt, de úgy tűnik, hogy a megváltott négyszállási határrész mellett az egész jákóhalmi határ Négyszállás része volt három és fél évszázaddal korábban.

Olvasva Jászapáti 1391-es határpontjainak elhelyezkedését, rájöttem, hogy milyen történelmi helyen éltem én 13 éves koromig. „Az első határjelet azon út mellett emelték, mely Alattyánból Kassára, vagyis Hevesre vezet.”²⁷ S hol van ez a hely ma? Kb fél kilométerre onnét, ahol a tanyánk volt.

S hogy ezt honnét tudom? Már korábban felfedeztem Fodor Ferenc könyvében is, hogy az egyik térképen található régi út – abból az időből, amikor még a szomszédos települések „megcélozták” egymást torony iránt és nem tekeregtek, csak ha azt valamilyen természeti akadály megkövetelte – ott metszi az apáti határt, ahol ma a jászapáti-jásztelki-jászfákóhalmi

20 Palugyay Imre: Jász-Kún Kerületek 's Külső-Szolnok vármegye leírása, Pest, 1854.

21 Fodor István Ferenc: Jászfákóhalma története. Jászberény 2008.

22 Mónika Tihanyiová cikke a Redemptio 2012/6. számában..

23 Lásd: a „Határpercek a török időkben” című fejezetet a Jászfákóhalma története című könyvem (Jászberény, 2008)

40. lapján az 1655 és 1674-es határvillongásról.

24 Selmeczi László reagálása a Redemptio 2012/6. számában.

25 Selmeczi László: Az Atyák emlékezeti. Jászberény, 2013.

26 Tóth Péter: Tanulmányok a magyarországi jászok és a Jászság középkori történetéről. Bp, 2013.

27 Tóth Péter: Tanulmányok a magyarországi jászok és a Jászság középkori történetéről. Bp, 2013.

hármashatár van.²⁸A korábban már említett Bedekovich térképen²⁹ is látható ez az út „kevesbé pontosan” ábrázolva. Ezen azt értem, hogy az előzőn egy vonallal – az utóbbin pedig inkább grafikaszerűen. Ismerve a helyszínt, - hiszen gyerekkoromban szinte naponta megfordultam ott – szinte biztos, hogy az egyes számú jel (és visszatérve ugyanoda a 30-as számú jel is) azonos lehet a mostani Hármashatárhalommal. Ott ugyanis van egy mesterséges határdomb, ami nagyobb az innét a jákóhalmi-apáti határt végigkísérő határdomb sorozatnál. És elképzelhető, hogy ez a hármashatár akkor Apáti-Négyszállás és Hegyesegyháza határainak találkozási pontja volt. Tóth Péter ugyanis valószínűsíti, hogy Hegyesegyháza azonos Fügedegyházával,³⁰ ami elképzelhető szerintem is, hiszen a Kisérrel való hármashatárt említi az oklevél, de akkor egy másik hármashatárnak is kell lennie, ahol az elhagyja az apáti határt. És akkor az is megoldódott, hogy hol volt Hegyesegyháza,³¹ amit Fodor Ferenc - noha Kisér közelében említi, - feltételezi, hogy azonos lehet a jákóhalmi határban lévő Hegyeshalommal.³² Az viszont biztosan nem igaz, mert ott nem volt Árpád-kori falu.

Ha elindulunk balra észak felé az apáti határ kijelölésénél, akkor a 6. határpontonál értük el a négyszállási nagyutat. Ez a leírás alapján kb ott lehetett, ahol ma Apáti-Jákóhalmi-Jászdózsa hármashatára van. A 8. határjelnél Örs-Négyszállás-Apáti-Szentandráspuszta (a mai Jászszentandrás) négyes határát jelölhette az ott lévő örhalom – ahol ma Tarnaörs-Jászdózsa-Jászapáti hármashatára van, s egyben a megyehatár is. Ezek szerint a négyszállási határ az 1. és 8. határjel között volt közös Apátival 1391-ben. Én azért nem tartom valószínűnek azt a változatot, hogy négy lakott szállás lett volna Négyszállás területén, mert éppen az derül ki, hogy Dósa, meg Jákóhalmi később született meg. Tóth Péter szerint Négyszállás 1370-ben már létezett, noha a neve nincs leírva, de egy említett lakosa révén erre következtet. 1391-ben és két évvel később viszont már konkrétan ezen a néven szerepel, míg Jákóhalmi neve az új ismeretek szerint először 1449-ben bukkan fel, Dósáé pedig ezen a néven csak az 1546-os török adóösszeíráskor. Ha elfogadjuk Tóth Péter ama következtetését, hogy Dósa azonos az 1441-ben, illetve 1449-ben említett Újfaluval, akkor Jákóhalmi és Dósa is Négyszállás határában jött létre. De erről majd később.

Először nézzük meg azt, hogy milyen Árpád-kori falvak lehettek az „eredeti” Négyszállás határában, vagyis: mely települések határát szolgálták meg az itt letelepült jászok. Saját finanszírozásomban végzett ásatással a jákóhalmi határban két Árpád-kori falut is igazolt Selmeczi László: a már említett Félegyházát és Szászegyházát. Mindkettő a tatárjárás idején pusztult el. Félegyháza különösen érdekes olyan szempontból, hogy ahol a temploma volt, az egyértelműen a jákóhalmi határ – falu nevét viselő magaslata, - a környezetétől igen magasra emelkedő Félegyháza-part. Egy másik ásatás alkalmával pedig kb 200 méterre onnét, egy holtág másik oldalán a jászberényi határon került elő a folytatás: egy korabeli kemence. Későbbi leletek egyik falu helyén sem kerültek elő. Ahogy Selmeczi is leírja, ahol maga a feltárt jász Négyszállás falu volt, eredetileg már ott is állt egy elpusztult magyar falu a tatárjárás előtt, melynek neve nem ismert.

Próbáltam beazonosítani valamelyik nevében fennmaradt Árpád-kori településsel, de ez nem jött össze, mert a környéken már többnyire sikerült az utóbbi időben az elhagyott faluhelyeket nevesíteni, ha másképp nem – akkor, mint a jákóhalmi határban: a fennmaradt földrajzi név valószínűsíti az ott állt falu nevét. Ami számba jöhetett volna – Tarcsa – az időben nem illik be a képbe.

28 Fodor Ferenc: A Jászság életrajza, Bp, 1942. Térképmelléklet.

29 Tóth János: A Jászkunság helyzete a XVIII. század végén. Jászberény, 1976. Térképmelléklet.

30 Tóth Péter: Tanulmányok a magyarországi jászok és a Jászság középkori történetéről. Bp, 2013.

31 Más közeli példa is van rá, hogy egy falu több néven szerepel: pl. Kerekudvar, melyet Tyukodként is ismertek.

32 Fodor Ferenc: A Jászság életrajza, Bp, 1942.

Tarcsát 1399-ben említik Fodor Ferenc szerint, mint Árokszállás környéki települést, de akkor már több adat is igazolja Négyszállás létezését Négyszállás néven.³³ És ott áll Hajóhalom magányosan a pusztában! Mára egyértelművé vált, hogy Hajóhalom azonos a Dósa határában lévő Kápolnahalommal. Nagy múltú falu volt rajta, hiszen még országgyűlés is volt itt hajdan V. István király idejében. Mivel sokszor és sokan kutatták, elég sokat tudunk róla, pl. azt, hogy a tatárjárás után is lakott volt. Egyike lehetett a Négyszálláshoz tartozó faluknak. Talán éppen onnét települt be és onnét „költözött át” a mai Dózsa helyére. Már a neve is utalhat a fekvésére, hiszen valóban hajó alakú, hosszúkás, magas halom, s képzeljük el, amikor a Tarna és mellékpatakjai elöntötték a tájat. Több km-es körzetben egyedüli magaslatként mint egy hajó „szelte” a vizet.

Ha igaz, hogy Dósa nem azon a helyen volt korábban, ahol ma – nem is igazán érthető, hogy miért települt erre a helyre, ahol pl. az 1963-as árvíz idején is kétharmad részben elöntötte a Tarna és sok a belvíz, emiatt a temetője is gyakran használhatatlan – akkor vagy Négyszállásról, ahogy az ottaniak tartották, vagy Hajóhalomról települtek át, mely viszont szintén a négyszállási határ része volt. Persze lehet, hogy éppen a víz közelsége csábította a mai helyére Dószát, mint ahogy ezt Jászteleknél is mondják. Ám a jákóhalmiak is jöttek valahonnan! Talán ők is Négyszállás kirajzásaként és nem a hajdani Félegyháza helyén telepedtek meg, hanem ott, ahol ma van a község 2 km-rel távolabb – a Tarna magaspartján, s ezt igen jól tették, mert sosem öntötte el a folyó. Nem öntötte volna el persze Félegyházát sem, de talán praktikusabbnak találták ezt a Tarna magas partot, mint az előző község körüli össze-vissza tekergő folyóágakat. Az új hely jobban védett volt minden oldalról a Tarnával, a Kecskérral (korábban Kecskés-ér), a Kisérrel és a Csárda erével körbevéve. A több mint két méteres feketefölddel megmagasított homokdünére épült temploma egy méterrel magasabbra került a tengerszint fölé, mintha Félegyházán épült volna fel. Lehet, hogy véletlenül magasították meg éppen annyira? Egyáltalán tudtak ennyire pontosan viszonyítani?

Az is biztosnak látszik, hogy Jáköhalmát már jászok lakták 1468-ban, hiszen az ekkor kelt oklevélben Silvan Péter és Czethelyan Balázs neve³⁴ nem kifejezetten magyarnak tűnik, talán inkább jászoknak, akik jöhettek Négyszállásról. Így vélhetően már az ez időben épült templomot is ők építették.

Tóth Péter azt írja: „Hegyesegyház határát elhagyva pedig Apátiszállás végig Négyszállással határos azon a területen, ahol ma Dózsa és Jáköhalma a szomszédja, abból pedig nem következhet más, mint hogy e két település Négyszállás határában alakult ki 1391 után. Létrejöttük esetleg Négyszállás nevére is fényt vethet (bár egyelőre nem világos, melyik későbbi település lehetett a negyedik szállás itt), s könnyen feltételezhető, hogy a népes Kompolthy kapitányi család ágai osztoztak meg ilyen módon az eredetileg jóval nagyobb szállásterületen.”³⁵ De ha itt létrejött négy település, akkor már mindnek volt saját neve. Minek kellett akkor már Négyszállásnak nevezni? Nem logikusabb, hogy akkor volt Négyszállás – azaz négy korábbi település itt, - amikor ideérkeztek a jászok? Ezek után adódik a kérdés, hogy milyen településekkel lehetett határos Négyszállás korábban, amikor megszállták a jászok.

Jászapáti felől – keletről – egyértelmű a szomszéd, délről a leirtak alapján lehetett Hegyesegyház, majd Mihálytelek – ha már megvolt ekkor. Olyan később elpusztult helyek következnek, mint Necsőegyháza és Borsóhalma – ami Baraszó volt netán korábban.³⁶

33 Tarcsáról viszont - legalábbis én - Fodor Ferenc óta nem tudok semmi újabb említést, vagy információt.

34 Fodor István Ferenc: Jászköhalma története. Jászberény 2008.

35 Tóth Péter: Tanulmányok a magyarországi jászok és a Jászság középkori történetéről. Bp, 2013.

36 Tóth Péter: Tanulmányok a magyarországi jászok és a Jászság középkori történetéről. Bp, 2013.

Berény nem biztosan következhet a sorban, hiszen éppen az derült ki mostanában, hogy az az oklevél hamis, ami Jákóhalmával együtt említi.³⁷ Tehát nem volt Jákóhalma sem, meg Berény sem – legalábbis ezen a néven. Nyugatról Ágó lehetett határos, északról meg Árok-szállás és Örs. A kettő között pedig talán Miske, ha korábban falu volt az ilyen nevű puszta. Látható, hogy más irányból nem volt olyan egyöntetű a határ, mint Apáti felől.

Természetesen az szinte biztos, hogy minden részletében így nem igaz, ahogy leírtam, de az új ismeretek birtokában a rendelkezésre álló mozaikokból én ezt tudtam össze-rakni. Illetve próbáltam az új történelmi helyzetet új dimenzióban látni. Mindenesetre Selmeczinek és Tóthnak a nemrégiben megjelent könyveiben lelt új információk alapján én így látom a múltunkat.

³⁷ Esetleg Berény még Berényszállás néven Borsóhalma és Ágó között érintkezhetett a négyszállási határral, de azon a részen korábban más határnevek is előfordultak.